

BOEKSAMENVATTING

Titel: Eco-Terrorism. Radical Environmental and Animal Liberation Movements

Auteur: Donald R. Liddick

Uitgave: Praeger: Westport 2006

De omvang en intensiteit van illegale activiteiten aan de randen van milieu- en dierenrechtenbewegingen zijn de afgelopen decennia sterk toegenomen. Zo groot was de impact van radicale activisten dat de FBI hun gewelddadigheden als meest serieuze binnenlandse terreurdreiging bestempelde. In deze publicatie evalueert Amerikaans rechtsgeleerde Donald R. Liddick de hevigheid van dit gevaar. Aan de hand van een literatuurbespreking, een zoektocht door mediaverslagen en een bestudering van relevante webpagina's plaatst hij methoden, motieven, acties en ideologieën van extremistische milieu- en dierenrechtenbewegingen naast elkaar. Liddick stelt dat de overweldigende meerderheid van hun ondergrondse handelingen zich beter laten definiëren als criminaliteit dan als terrorisme. Maar dat neemt niet weg dat een alarm over een naderende apocalyps bij veel van de meest geharde activisten enorme risico's voor de veiligheid van de mens herbergt.

Liddick traceert eerst hoe een progressieve radicalisering in geschiedenis en gedachtegoed van milieu- en dierenrechtenbewegingen gedesillusioneerde fracties toevlucht deden zoeken in steeds verdergaande criminaliteitsvormen.

Begonnen met bourgeoise organisaties gericht op conservatie later preservatie van de natuurlijke wereld, ontwikkelde het milieu-activisme zich tot een massabeweging in de jaren '60 en '70. Geheel in lijn met de toenmalige tijdsgeest, zagen radicale activisten de mensheid zijn leefomgeving in zich steeds herhalende onderdrukingspatronen uitbuiten. De onderliggende filosofie van 'diepe ecologie' gaat uit van de intrinsieke waarde van het niet-menselijke leven, redenerend dat het biocentrisme het antropocentrisme zal moeten vervangen als morele toetssteen voor acties. Uit frustratie over de ineffectiviteit van politiek lobbyisme en vreedzaam protest, koos het nieuw opgerichte Earth First! ervoor middels 'ecotage' economische schade toe te brengen aan milieuaantastende industrieën. Door het uitblijven van succes en een groeiend en meer pluralistisch ledenbestand viel de organisatie in de tweede helft van de jaren '80 in rivaliserende groepen uiteen. Nadat het pleit beslecht

was in het voordeel van de op bredere thema's van sociale rechtvaardigheid gerichte vleugel volgde een loskoppeling van in Earth First! geconcentreerde bovengrondse activiteiten en ondergrondse operaties door het in de vroege jaren '90 ontstane Earth Liberation Front. Over de jaren is het Earth Liberation Front steeds radicaler geworden en inmiddels spraken sommige activisten hun steun uit voor gewelddadigheden tegen mensen.

Voordien bovenal het domein van anti-vivisectie- en welzijnsorganisaties, nam het activisme voor een humanere behandeling van dieren een compleet andere wending in de jaren '60 en '70. Niet langer tevreden met de ambitie slechts hun levensomstandigheden te verbeteren, zetten meer agressieve groepen erop in een einde te maken aan het gebruik van dieren voor ieder menselijk doel. Het onderliggende principe dat dieren als moreel gelijken rechten toekomen volgend, is het menselijke 'soortisme' een even onrechtvaardige discriminatievorm als het racisme dat de zwarte slavernij en de uitroeiing der joden veroorzaakte. Om hun lijden te stoppen, koos het nieuw opgerichte Animal Liberation Front ervoor dieren middels 'directe actie' vrij te laten uit plaatsen van mishandeling. De bovengrondse leiding wordt goeddeels geleverd door de People for the Ethical Treatment of Animals, dat in publieke steunbetuigingen voor bevrijdingsacties en economische sabotage, een uitlaat naar de media en financiering voor de rechtsbijstand van activisten voorziet. Eveneens lijkt er een overlap te bestaan tussen het ledenbestand van de twee organisaties. Waar het Animal Liberation Front officieel geweldsloosheid uitdraagt, deinzen in de jaren '80 en '90 ontstane splintergroeperingen niet terug voor bedreigingen en gewelddadigheden tegen mensen.

Liddick meent dat de door radicale milieu- en dierenrechtenbewegingen gebruikte methoden zich het beste laten karakteriseren als leiderloos verzet, waarbij een bovengrondse sector over de propaganda gaat en ondergrondse cellen zich inlaten met criminaliteit. Geïnspireerd door verschillende 'how-to guides', kunnen die criminele acties ingedeeld worden in vier categorieën.

Type 1 omvat kleine criminaliteit van burgerlijke ongehoorzaamheid tot vandalisme waardoor minder dan tienduizend dollar schade wordt aangericht. Ruim zestig procent van alle gerapporteerde feiten vallen onder deze categorie.

Type 2 omvat significante eigendomsbeschadiging als brandstichting en bombardementen waarvan mensen onbedoeld slachtoffer kunnen worden. Bijna vijfentwintig procent van alle gerapporteerde feiten vallen onder deze categorie.

Type 3 omvat bedreigingen aan het adres van mensen waaronder kleine fysieke intimidaties die geen lichamelijk letsel veroorzaken. Ongeveer tien procent van alle gerapporteerde feiten vallen onder deze categorie.

Type 4 omvat fysieke aanvallen op personen waarbij het de bedoeling is lichamelijk letsel toe te brengen. Minder dan drie procent van alle gerapporteerde feiten vallen onder deze categorie.

Liddick probeert vervolgens tot een profiel van radicale milieu- en dierenrechtenactivisten te komen. Vanuit heel verschillende achtergronden toekomend, delen zij een cultuur waarin via muziek, kunst, geschriften, online communicatie en talloze zines de basis wordt gelegd voor een rechtvaardiging van het overtreden van wetten. Om bij de uitvoering van zulke maatschappelijk veelal afgekeurde feiten een positief zelfbeeld te behouden, worden drie uit de criminologie bekende cognitieve neutraliseringstechnieken aangewend.

Ten eerste worden de veroordelaars veroordeeld als beweegreden voor directe actie. Niet de in criminaliteit verwickelde activisten, maar laboratoriummedewerkers, hebzuchtige bedrijven en de regeringen die hen ondersteunen worden neergezet als de echte slechteriken.

Ten tweede worden hogere loyaliteiten aangeroepen als legitimering voor het breken van tirannieke wetten. Net zoals de drijfveren van de abolitionisten en het verzet rechtschape waren, worden de motieven van wetsovertredene activisten gepresenteerd als puur en goed.

Ten derde worden de slachtoffers ontkend als overweging om mensen te targeten. Zo worden aanrichters van dierenleed of milieuverontreiniging vergeleken met massamoordenaars of verkrachters die zware vergelding toekomen.

Liddick concludeert dat de toekomst er voor radicale milieu- en dierenrechtenbewegingen weinig rooskleurig uitziet. Het in de afgelopen decennia door regeringen en veiligheidsdiensten, private industrie en andere politieke belangengroepen ingezette contra-offensief heeft erin geresulteerd dat doelen als het stoppen van het gebruik van dieren en het beschermen van de resterende wildernis veraf blijven. Daarnaast wordt het voortbestaan van radicale milieu- en dierenrechtenbewegingen bedreigd door interne tegenstellingen, terwijl er binnen de mainstream milieu- en dierenrechtenbewegingen nauwelijks steun lijkt te bestaan voor radicale directe acties. Maar juist in het feit dat ondergrondse radicalen steeds verder naar de uiteindes gedreven worden schuilt het grootste gevaar. Als de overgebleven eenlingen bij machte zouden zijn hand te leggen op een biologisch wapen, zouden zij het wel eens in kunnen zetten om de milieu- en dierenmisbruikende wereldbevolking significant te reduceren.

Colofon:

Deze samenvatting is geschreven door het Centrum voor Terrorisme en Contraterrorisme te Den Haag (CTC) in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties.

Disclaimer:

Deze samenvatting is met de grootste zorg samengesteld, doch, BZK aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke onjuistheden in deze recensie, noch vertegenwoordigt deze de mening van BZK.